

dr hab. Wojciech Śmieja
Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego, Uniwersytet Śląski

Temat lekcji:

Inne Przedwiośnie

Felieton Tadeusza Boya-Żeleńskiego „Przedwiośnie” ukazał się na łamach „Kuriera Porannego” w 1927 roku. Wykorzystując tytuł szeroko wówczas komentowanej powieści Stefana Żeromskiego, Boy upomina się o równouprawnienie osób homoseksualnych. To pierwszy tego typu tekst w polskiej publicystyce.

Felieton stanowił element szerszej debaty o kształcie nowego kodeksu karnego (tzw. Kodeks Makarewicza). Kodeks ten, uchwalony w 1932 roku, dekryminalizował homoseksualność i był, jak na owe czasy, bardzo postępowy.

Cele lekcji:

- dostrzeżenie, że walka o równouprawnienie osób LGBT ma długą historię.
- zrozumienie, jak zmieniał się język mówienia o „mniejszościach seksualnych”.
- porównanie sytuacji osób homoseksualnych wczoraj i dziś, w Polsce i w innych krajach.

Przeczytajcie tekst źródłowy (w osobnym załączniku, w dolnej części strony; tekst dostępny jest również w: T. Żeleński (Boy), *Pisma*, red. H. Markiewicz, t. 16. Felietony (t. 2), Warszawa 1958, s. 190-194.

Pytania:

- 1) Jak sądzisz, dlaczego autor zatytułował swój felieton „Przedwiośnie”?
- 2) Czy autor jest sympatykiem osób homoseksualnych, czy raczej ich przeciwnikiem? Wskaż odpowiednie cytaty?
- 3) Jak autor charakteryzuje sytuację osób nieheteronormatywnych w Polsce? Co je wyróżnia? Z czym ją porównuje?
- 4) Czy Twoim zdaniem Tadeusz Boy Żeleński przedstawia poglądy dominujące, czy raczej radykalne jak na swoje czasy?
- 5) Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, tekst artykułu mówi o współczesnej sytuacji osób LGBT. W jaki sposób zmienił się język i sposób mówienia o kwestiach równouprawnienia i emancypacji?